РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

[1] Шаламанов, С., 2026, Съдебната система в институционалния механизъм на пазарната икономика и ролята ѝ за преодоляването на пазарните дефекти, ISBN:978-619-7819-19-9, Софийски университет "Св. Климент Охридски", Стопански факултет, София.

Изследването в монографията е основно насочено към доказване на ролята на съдебната система за намаляването на вредните последици от пазарните дефекти в икономиката. В нея е направен обзор на литературата за пазарните дефекти и институционалните подходи за преодоляването им. Обосновава класификацията на неравенството в доходите като пазарен дефект. Доказва се нуждата от самостоятелно обособяване на теорията за съдебната система в рамките на институционалната икономическа теория поради икономическата значимост на дейността на съда. Анализират се и се идентифицират множество празноти и слабости в съществуващата статистика за дейността на съдебните системи по света. Доказва се необходимостта от по-качествени и международно съпоставими индикатори за дейността на съдебната система. Представя се въздействието на съда върху преодоляването на пазарните дефекти като монополизацията, външните ефекти и публичните блага чрез практиката по решаването на различни съдебни спорове. Извеждат се някои трудности и предизвикателства пред съдебната система при воденето на тези процеси в България. Извежда се влиянието на някои индикатори за качеството на съдебната система върху намаляването на асиметрията на информацията и неравенството в доходите.

The research in the monograph is mainly aimed at proving the role of the judicial system in reducing the harmful consequences of market defects in the economy. It reviews the literature on market defects and institutional approaches to overcoming them. It justifies the classification of income inequality as a market defect. It proves the need for an independent separation of the theory of the judicial system within the framework of institutional economic theory due to the economic significance of the court's activities. It analyzes and identifies numerous gaps and weaknesses in the existing statistics on the activities of judicial systems around the world. It proves the need for better quality and internationally comparable indicators of the activities of the judicial system. It presents the impact of the court on overcoming market

defects such as monopolization, externalities and public goods through the practice of resolving various legal disputes. It outlines some difficulties and challenges facing the judicial system in conducting these processes in Bulgaria. The influence of some indicators of the quality of the judicial system on the reduction of information asymmetry and income inequality is deduced.

[2] Шаламанов, С., 2022, Очаквани ефекти върху туризма, (глава XVI, стр. 341-352), Предизвикателства пред българската икономика по пътя към членство в еврозоната /колективна монография/, ISBN: 978-954-07-5540-3, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София.

В изследването се представят последиците от приемането на страните от ЕС в еврозоната върху сектор „Туризъм“ и конкретно очаквания ефект върху сектор „Туризъм“ от приемането на България в еврозоната. Преди пандемията от „Ковид-19“ сектор туризъм е с фундаментално значение за БВП и заетостта в България. Като цяло страната се стреми да изгради благоприятен международен имидж на дестинация, подходяща за почти всякакъв вид туризъм – зимен, летен, културен, селски, спа и др. Приемането на страната в еврозоната може да подейства като добра реклама за тези видове туризъм, осигурявайки сигурност и предвидимост в разплащанията. Също така страната географски е така разположена, че през нея преминават няколко европейски транспортни коридора. Ежегодно територията се прекосява от сериозен транзитен трафик към Гърция и Турция. За преминаващите транзитно, свободното ползване на еврото като разплащателна валута, може да съкрати транзакционните разходи и по тази линия да генерира извършването на допълнителни разходи в страната.

The study presents the consequences of the accession of the EU countries to the eurozone on the Tourism sector and specifically the expected effect on the Tourism sector of Bulgaria's accession to the eurozone. Before the Covid-19 pandemic, the tourism sector was of fundamental importance for GDP and employment in Bulgaria. In general, the country is striving to build a favorable international image of a destination suitable for almost any type of tourism - winter, summer, cultural, rural, spa, etc. The country's accession to the eurozone can act as a good advertisement for these types of tourism, ensuring security and predictability in payments. The country is also geographically located so that several European transport corridors pass through it. Every year, the territory is crossed by serious transit traffic to Greece and Turkey. For those transiting, the free use of the euro as a payment currency can reduce transaction costs and, in this way, generate additional expenses in the country.

[3] Шаламанов, С., 2022, Процедура при макроикономически дисбаланси и устойчивост на българската икономика (гл. II, 53 – 71 стр.), Предизвикателства пред българската икономика по пътя към членство в еврозоната /колективна монография/, ISBN:978-954-07-5540-3, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София.

Материалът разглежда причините за въвеждането на Европейския семестър и Процедурата при макроикономическите дисбаланси (ПМД) като част от рамката на Европейския съюз за икономическо управление. Разкриват се целите, които се поставят и в какво се състои цикълът на координиране на икономическите, фискалните, трудовите и социалните политики в ЕС. Специално внимание се отделя на Процедурата при макроикономическите дисбаланси. Анализира се какъв е нейният потенциал и какви слабости се срещат в идентифицирането, предотвратяването и справянето с вредни макроикономически дисбаланси, които биха могли да повлияят неблагоприятно на икономиката на определена държава-членка, еврозоната или като цяло ЕС. Установява се, че ПМД е добре разработена, но Комисията не я прилага по начин, който да гарантира ефективно предотвратяване и коригиране на дисбалансите в Съюза. Изпълнението на процедурата изисква високо ниво на специфични познания за всяка национална икономика, а икономическата политика при идентифициране на рискове изисква консенсус, който е трудно постижим, затова и степента на изпълнение на препоръките на национално ниво обикновено е ниска. Материалът представя и основните рискове, които ЕК идентифицира през годините в докладите за България, както и напредъка по тях. През 2018 година ЕК отчита, че страната се справя с повечето проблеми и България преминава от групата на страните с „прекомерен дисбаланс“ в групата с „дисбаланс“, а от 2020 и 2021 г. вече няма макроикономически дисбаланси и не е подложена на задълбочен преглед, което потвърждава, че според Европейската комисия и прилаганата Процедура при макроикономически дисбаланси България се намира в сравнително добро макроикономическо състояние и не се очакват рискове свързани с дисбаланси да застрашат присъединяването на страната към Еврозоната.

The article examines the reasons for the introduction of the European Semester and the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP) as part of the European Union's economic governance framework. It reveals the objectives set and what the cycle of coordination of economic, fiscal, labor and social policies in the EU consists of. Special attention is paid to the Macroeconomic Imbalance Procedure. It analyzes its potential and what weaknesses are

encountered in identifying, preventing and dealing with harmful macroeconomic imbalances that could adversely affect the economy of a particular Member State, the euro area or the EU as a whole. It finds that the MIP is well designed, but the Commission does not implement it in a way that ensures effective prevention and correction of imbalances in the Union. The implementation of the procedure requires a high level of specific knowledge of each national economy, and economic policy in identifying risks requires consensus, which is difficult to achieve, which is why the degree of implementation of recommendations at the national level is usually low. The material also presents the main risks that the EC has identified over the years in its reports on Bulgaria, as well as the progress made on them. In 2018, the EC reported that the country was addressing most of the problems and Bulgaria moved from the group of countries with "excessive imbalances" to the group with "imbalances", and from 2020 and 2021 there are no longer any macroeconomic imbalances and it is not subject to an in-depth review, which confirms that according to the European Commission and the applied Macroeconomic Imbalances Procedure, Bulgaria is in a relatively good macroeconomic situation and no risks related to imbalances are expected to threaten the country's accession to the Eurozone.

[4] Shalamanov, S., 2026, Silver economy and agricultural sector, Bulgarian Journal of Agricultural Science, vol:Special Issue , 2026, ISSN (print):310-0351, ISSN (online):2534-983X, Ref, IF (0.5 - 2025), Web of Science Quartile: Q4 (2025), SCOPUS, SJR (0.18 - 2025), SCOPUS Quartile: Q3 (2025)

Сребърната икономика е насочена към проблемите на застаряващото население и свързаните с това промени в икономиката, социалния сектор, здравеопазването и пазара на труда. Застаряващото население води до недостиг на работна ръка и забавяне на икономическия растеж, натиск върху пенсионните и здравните системи, както и до задълбочаване на бедността и социалното изключване. Този материал обяснява същността на сребърната икономика и нейните проявления както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето на икономиката. Разглежда предизвикателствата, пред които е изправена сребърната икономика в Европейския съюз. Специално внимание е обърнато на значението на сребърната икономика за селското стопанство и проблемите, които сребърната икономика може да реши в този сектор. Данните и прогнозите показват, че развитието на сребърната икономика в селските райони има потенциал да допринесе за селското стопанство както в България, така и в други страни от ЕС.

The silver economy addresses the problems of an ageing population and the associated changes in the economy, social, health and labour market sectors. An ageing population leads to labour shortages and slowing economic growth, pressure on pension and health systems, and deepening poverty and social exclusion. This material explains the essence of the silver economy and its manifestations on both the supply and demand sides of the economy. It examines the challenges facing the silver economy in the European Union. Special attention is paid to the importance of the silver economy for agriculture and the problems that the silver economy can solve in this sector. Data and forecasts show that the development of the silver economy in rural areas has the potential to contribute to agriculture both in Bulgaria and in other EU countries.

[5] Shalamanov, S., Shalamanova, V., 2025, Antitrust Regulation in Times of Conflict and Crises, Proceedings of CEHR , vol:10, 2025, ISSN (print):2534-9244, ISSN (online):2603-3526, doi:10.61836/AFTN9765, Ref, SCOPUS, SJR (0.184 - 2024), SCOPUS Quartile: Q3 (2025)

Статията разглежда историческото развитие на антитръстовото регулиране и законодателство в България в контекста на вътрешни и външни кризи от различен характер. Анализът обхваща ключови периоди от Първата световна война, времето на плановата икономика в България преди 1989 г. и годините на преход към пазарна икономика, водещи до съвременните предизвикателства пред регулирането на монополите в страната. Фокусът е върху институционалното развитие на антитръстовите механизми и еволюцията на правната система. Изследването е с правно-оценъчен характер, постигнат чрез сравнителен анализ и икономико-исторически подход. Авторите стигат до заключението, че различните видове икономически сътресения водят до промени в политическия подход към регулирането на монополите. Те също така стигат до заключението, че в такива периоди държавната администрация е склонна да компрометира икономическите принципи на икономичност и ефективност по отношение на допускането на монополизация.

The article examines the historical development of antitrust regulation and legislation in Bulgaria in the context of internal and external crises of various kinds. The analysis covers key periods from World War I, the times of the planned economy in Bulgaria before 1989, and the years of transition to a market economy, leading up to the contemporary challenges facing the regulation of monopolies in the country. It focuses on the institutional development of

antitrust mechanisms and the evolution of the legal system. The study is of a legal-assessment nature, achieved through comparative analysis and an economic-historical approach. The authors conclude that different types of economic shocks lead to changes in the political approach to monopoly regulation. They also conclude that in such periods, the state administration tends to compromise economic principles of economy and efficiency with regard to the admission of monopolization.

[6] Шаламанов, С., 2025, Индикатори в процедурата за макроикономически дисбаланси на ЕС – теоретично и практическо значение, Сборник доклади от Международна научна конференция: Членството на България в Европейския съюз: седемнадесет години по-късно, Том 1, editor/s: Бонева, С., Желев, П.,, 2025, Ref, др. (CEEOL)

Настоящият материал разглежда индикаторите, включени в таблото за наблюдение на макроикономическите дисбаланси (Scoreboard for the Surveillance of Macroeconomic Imbalances) на страните в Европейския съюз. Таблото е създадено като част от Процедурата при макроикономически дисбаланси, за да може страните членки да бъдат своевременно насърчени да предприемат коригиращи мерки при идентифицирани дисбаланси. Спрямо индикаторите в таблото с показатели съществуват както добри отзиви за качествата им за ранно предупреждение, така и критики по отношение на сложността им, уместността и съгласуваността им. Настоящият материал си поставя за цел да разгледа по-специално индикаторите за външните дисбаланси и конкурентоспособност, техните теоретични основи и практическо значение.

This paper examines the indicators included in the Scoreboard for the Surveillance of Macroeconomic Imbalances of the countries of the European Union. The Scoreboard was created as part of the Macroeconomic Imbalances Procedure in order to encourage Member States to take corrective measures in a timely manner when imbalances are identified. The indicators in the scoreboard have been praised for their early warning qualities, but have also been criticised for their complexity, relevance and coherence. This paper aims to examine in particular the indicators for external imbalances and competitiveness, their theoretical foundations and practical significance.

[7] Shalamanov, S., 2024, Inheritance Rights and Economic Results in Historical Plan, Proceedings of CEHR, том:Vol. IX, 2024, стр.:245-256, ISSN (print):2534-9244,

ISSN (online):2603-3526, doi:10.61836/CURR8194, Ref, IR , SCOPUS, SJR (0.18 - 2023), SCOPUS Quartile: Q3 (2024)

В икономическата теория е показано, че появата на нови пазарни индустрии води до ускорен икономически растеж. Икономическият растеж от своя страна предизвиква увеличаване на неравенството в доходите. Неравенството в доходите в дългосрочен план води до по-голяма степен на неравенство в богатството. Подобни процеси се наблюдават в съвременните пазарни икономики с особена интензивност от края на XX век. Високото неравенство в богатството поражда различни форми на неефективност. Това изисква нови подходи за намаляване на неравенството в богатството, които не нарушават ефективността на свободния пазар. Наследствените права са вид имуществени права. Тяхното разглеждане е част от теорията за имуществените права и институционалната икономическа теория. Те имат потенциала да предложат ефективни решения на проблемите. В настоящата статия се разглежда развитието на наследствените права в България през годините и свързаните с тях политически и социално-икономически промени. В разглежданите периоди не се наблюдават съществени разлики в икономически план по отношение на самите права и свързаните с тях закони за наследяване. Първият период (1978-1944 г.) се характеризира с опити на държавата да се отърси от културата и традициите (обичайното право), които са силно вкоренени в населението по отношение на предаването на наследството, за да създаде по-модерна и адекватна правна основа за новите икономически и социални реалности. Това е трудно постижимо и няколко законодателни промени в Закона за наследството от 1896 г. и 1906 г. отстъпват от тези стремежи. През годините на двата Закона за наследството от 1890 г. и 1949 г. почти не се откриват разлики по отношение на приемането на имуществото по опис и отговорността пред кредиторите на наследника. Разликите по отношение на разполагаемата част от наследството са малки - в стария Закон от 1890 г. е било възможно да се достигне 2/3 разполагаема част, в новия - до 1/2, което показва, че старият е давал малко повече свобода на наследниците при определени обстоятелства. Значителните разлики за икономиката, засягащи правата на наследство върху имуществото, идват главно от други закони, регулиращи собствеността и данъците върху нея и нейните сделки. Чрез тези закони, в периода 1944-1989 г., правата за прехвърляне на наследство бяха силно ограничени, особено ако ставаше дума за по-големи наследства. Това беше постигнато чрез ограниченията върху лични и семейни недвижими имоти, установени в Закона за гражданската собственост от 1973 г., и въвеждането на високи данъчни ставки

за по-големи наследства (Закон за местните данъци и такси, 1951 г.). Промените от 1989 г. насам не доведоха до съществени разлики в правата за наследяване сами по себе си, а по-скоро до подобряване както на икономическите, така и на правните възможности за безпрепятствено прехвърляне на големи наследства.

It has been shown in economic theory that the emergence of new market industries leads to accelerated economic growth. Economic growth in turn induces an increase in income inequality. Income inequality in the long run produces a greater degree of wealth inequality. Such processes have been observed in modern market economies with particular intensity since the end of the twentieth century. High wealth inequality produces various forms of inefficiency. This calls for new approaches to reducing wealth inequality that do not distort the efficiency of the free market. Inheritance rights are a type of property rights. Their consideration is part of property rights theory and institutional economic theory. They have the potential to offer effective solutions to problems. This paper examines the development of inheritance rights in Bulgaria over the years and the political and socio-economic changes associated with them. In the periods under review, no significant differences in economic terms can be discerned with respect to the rights themselves and the related laws of succession. The first period (1978-1944) was characterised by attempts by the State to shake off the culture and traditions (customary law) that were strongly rooted in the population with regard to the transmission of inheritance, in order to create a more modern and adequate legal basis for the new economic and social realities. This has been difficult to achieve and several legislative changes in the Succession Act of 1896 and 1906 retreated from these aspirations. During the years of the two Succession Acts of 1890 and 1949, hardly any differences were found with regard to the acceptance of property by inventory and liability to the heir‘s creditors. The differences as to the disposable part of the estate are small - in the old 1890 Act it was possible to reach 2/3 disposable part, in the new one up to 1/2., indicating that the old one gave a little more freedom to heirs in certain circumstances. The significant differences for economics, affecting inheritance rights of property, come mainly from other laws regulating property and taxes on property and its transactions. Through these laws, in the period 1944-1989, the rights to transmit inheritance were severely restricted, especially if larger inheritances were involved.

This was achieved through the restrictions on personal and family immovable property set out in the 1973 Citizens‘ Property Act and the introduction of high tax rates on larger inheritances (Local Taxes and Fees Act, 1951). The changes since 1989 have not led to any

significant differences in inheritance rights per se, but rather in improving both the economic and legal possibilities to transfer large inheritances without hindrance.

[8] Шаламанов, С., 2024, Наследствени права на собственост и икономически резултати, Справедлива адаптация на пазара на труда към новите предизвикателства на дигиталната икономика, редактор/и:Костов, Л., издателство: Фондация Фридрих Еберт Бюро България, 2024, стр.:113-124, ISSN (print): , ISBN:978-619-7666-47-2

Докладът представя наследствените права на собственост в рамките на институционалната икономическа теория и теорията за правата на собственост. Разглеждат се проблемите с натрупването на неравенство в богатството и съответно наследяването на богатствата. Наследствените права се представят като самостоятелен подвид собственически права, а в тяхното конституиране се открива потенциал за преформатиране стимулите в икономиката по такъв начин, че да се съчетаят резултатите от по-ефективната либерална икономическа политика с целите на по-справедливата социална.

This paper presents inheritance property rights within the framework of Institutional Economic Theory and Property Rights Theory. It examines the problems of wealth inequality accumulation and consequently wealth inheritance. Inheritance rights are presented as a distinct sub-type of property rights, and in their constitution is found the potential for reformulating incentives in the economy in such a way as to reconcile the outcomes of more efficient liberal economic policy with the goals of more just social policy.

[9] Шаламанов, С., 2024, Сребърната икономика – потенциал за влияние върху пазара на труда в България, Сборник с доклади от третата годишна научна конференция: Икономическа трансформация в контекста на зеления и дигитален преход – тенденции и предизвикателства, редактор/и: Костов, Л., издателство: Фондация Фридрих Еберт Бюро България, 2024, ISBN:ISBN978-619-7666-61-8

Сребърната икономика адресира проблемите на застаряващото население в някои страни и свързаните с това промени в икономиката, социалния и здравния сектор и пазара на труда. Тази проблематика се развива като самостоятелно икономическо направление основно в Европа и Азия. Застаряването на населението заплашва различни страни с недостиг на работна ръка и забавяне на икономическия растеж, натиск върху пенсионните и здравните системи, задълбочаване на бедността и социалното

изключване. Сребърната икономика е насочена към превръщането на демографските проблеми във възможности за развитие, към изследване начините за подобряване на живота на по-възрастните граждани, съчетано със стимулиране на икономиката. Тя открива потенциал в необходимостта да се разработят решения за удължаване на трудовия живот на населението. Много хора в напреднала възраст имат интерес да работят по лични и икономически причини, но често са изправени пред физическа невъзможност или дискриминация от страна на работодателите и обществото. В това направление България притежава голям потенциал за развитие на пазара на труда.

The silver economy addresses the problems of the aging population in some countries and the related changes in the economy, social and health sectors and the labor market. This issue is developing as an independent economic direction mainly in Europe and Asia. The aging population threatens various countries with labor shortages and slowing economic growth, pressure on pension and health systems, deepening poverty and social exclusion. The silver economy is aimed at transforming demographic problems into opportunities for development, at exploring ways to improve the lives of older citizens, combined with stimulating the economy. It discovers potential in the need to develop solutions for extending the working life of the population. Many elderly people are interested in working for personal and economic reasons, but are often faced with physical impossibility or discrimination by employers and society. In this direction, Bulgaria has great potential for development of the labor market.

[10] Zlatinov, D., Shalamanov, S., 2023, Economic Policy in the Years of Economic Transition and the European Union Membership in Bulgaria, Proceedings of CEHR, vol:VIII, 2023, pages:222-235, ISSN (print):ISSN 2534-9244, ISSN (online):ISSN 2603-3526, doi:10.61836/CMEO9993, Ref, SCOPUS, SJR (0.18 - 2023), SCOPUS Quartile: Q3 (2023)

Статията разглежда икономическия контекст, довел до въвеждането на валутния борд в България от 1997 г. насам, както и фискалните и паричните политики, прилагани преди и след това. Фокусираме се върху трансформационните процеси и предизвикателствата на прехода към пазарна икономика, които до голяма степен предопределят някои структурни слабости на българската икономика и до днес. Проследяваме институционалните характеристики на валутния борд и основните принципи на неговото проектиране, което изисква координация на фискалните и паричните мерки в България. Подчертаваме каналите на квазипаричната политика, които

правителството евентуално може да следва чрез промените в депозита на правителството в Централната банка. Тази характеристика на политиката налага ограничения върху фискалната политика в България, които не бива да излагат на риск устойчивостта на валутния борд. Статията също така подчертава промените в рамката на националната правителствена политика, произтичащи от членството в Европейския съюз, и очертава капацитета ѝ за смекчаване на негативните циклични развития. Подчертава се нетипичността на макроикономическата политика при валутния борд в България, с ясна тенденция към следване на антициклична и стабилизираща стратегия за управление. Нашият анализ показва, че ефектите от макроикономическата политика зависят много повече от цялостната икономическа среда в България, отколкото от традиционните канали за предаване на макроикономическата политика. След въвеждането на валутния борд в България, Българската народна банка има ограничени възможности за пряко влияние върху ценовата стабилност, докато от страна на фискалната политика има повече канали за влияние върху инфлацията, което засилва представата за способността на правителството да провежда квазипарична политика. Действията на централната банка са много повече свързани с рискове, произтичащи от самия финансов сектор, отколкото реагират на промените в икономическата среда. В такава ситуация ефективността на макроикономическата политика може да се търси, ако тя улеснява прилагането на структурни реформи, които имат най-голям потенциал да повлияят на цялостната икономическа среда.

The article examines the economic background that led to the introduction of the Currency Board Arrangements in Bulgaria since 1997 and the fiscal and monetary policies implemented before and after this. We focus on the transformation processes and challenges of the transition to a market economy, which largely predetermine some structural weaknesses of the Bulgarian economy to this day. We trace the institutional features of Currency Board Arrangements and the basic principles of its design, which requires coordination of fiscal and monetary policy measures in Bulgaria. We highlight the channels of quasi-monetary policy that the government possibly can follow through the changes of the government's deposit in the Central bank. This policy feature imposes constraints on the fiscal policy in Bulgaria, which should not put the sustainability of the Currency Board Arrangements at risk. The article also highlights the changes in the national government policy framework resulting from the European Union membership and outlines its capacity to mitigate negative cyclical developments. The atypicality of macroeconomic policy under the Currency Board

Arrangements in Bulgaria is highlighted, with a clear tendency to follow a counter-cyclical and stabilisation management strategy. Our analysis shows that the effects of macroeconomic policy depend much more on the overall economic environment in Bulgaria than on the traditional transmission channels of macroeconomic policy. Following the Currency Board Arrangements in Bulgaria, the Bulgarian National Bank has limited possibilities to directly influence the price stability, while on the fiscal policy side there are more channels to influence inflation, which reinforces the notion of the government's ability to conduct quasi-monetary policy. The Central bank actions are much more related to risks stemming from the financial sector itself than they are reactive to changes in the economic environment. In such a situation, the effectiveness of macroeconomic policy can be sought if it facilitates the implementation of structural reforms that have the greatest potential to affect the overall economic environment.

[11] Шаламанов, С., 2023, Икономически и социални измерения на смесената публично-частна собственост, Труд, жизнен стандарт и социална стратификация: тенденции и предизвикателства, редактор/и:Вълчева, Л., Сотирова, М., Моралийска, М., издателство:Фондация Фридрих Еберт бюро България, 2023, стр.:107-120, ISBN:978-619-7666-32-8

Смесената (публично-частна) собственост е слабо проучен режим на собственост. Това е вид собственост, който има свои собствени специфики и следователно може да бъде обособен като самостоятелна форма, наред с другите четири класически форми на собственост (частна, общодостъпна, колективна и държавна). Смесената собственост е достойна алтернатива на частната и публичната и потенциално може да неутрализира някои от техните слабости. Поради това си струва да се проучи в контекста на очертаващата се нова вълна на преразглеждане на либералните политики и да се обмисли търсенето на компромисни решения, отчитащи обществените интереси и изглаждащи колебанията на икономическия цикъл. Използвайки метода на икономическия синтез, базиран на резултатите от различни чуждестранни изследвания върху смесената публично-частна собственост, ще бъдат направени изводи за типичните характеристики и предимства на тази междинна форма на собственост.

Mixed (public-private) property is not much studied ownership regime. This is a type of property having its own specifities and therefore can be distinguished as an independent form, along with the other four classical forms of property (private, generally available, collective and state). Mixed property is a worthy alternative to private and public

ones and can potentially neutralize some of their weaknesses. Thus it is worth exploring in the context of the emerging new wave of revision of liberal policies and considering the search for compromise solutions counting public interests and smoothing the fluctuations of the economic cycle. Using the method of economic synthesis, based on the results of various foreign studies on mixed public-private property, conclusions will be drawn about the typical features and advantages of this intermediate form of ownership.

[12] Shalamanov, S., 2022, Economic Activity and Employment in the Non-Financial Sector of Bulgaria under Conditions of Covid-19 Crisis. Sectoral Vulnerability Assessment, Economic Analysis: Applied Research in Emerging Markets, vol:55 , issue:1, 2022, pages:105-127, ISSN (print):1821-2573 , ISSN (online):2560-3949 , doi:10.28934/ea.22.55.1. , Ref, др.(DOAJ, CEEOL, ERIH PLUS, EBSCO and REPEC.)

Тази статия разглежда икономическите последици в нефинансовия сектор на България в резултат на пандемията от Covid-19. Развитието на пандемията в България е анализирано от медицинска гледна точка и се стига до заключението, че страната ще се нуждае от периодични блокировки (ограничения от страна на правителството и здравните власти) на някои икономически сектори поне още няколко години. Анализът на данните от България и света показва, че блокировките имат общи икономически последици, но засягат главно определени сектори. Основната цел на статията е да се идентифицират най-уязвимите към социално дистанциране индустрии в българската икономика. За тази цел статията разработва методология, базирана на набор от критерии за оценка на секторната уязвимост към блокировки. Методологията включва оценка на секторната уязвимост към автоматизация, процент на самонаетите лица в секторите, индекс на блокади, индекс на работа от вкъщи, работа в екип и работа с клиенти. Установихме, че най-уязвимите сектори в България са секторът на хотелиерството и ресторантьорството и въздушния транспорт.

This article examines the economic consequences in the non-financial sector of Bulgaria as a result of the Covid-19 pandemic. The development of the pandemic in Bulgaria is analyzed from a medical point of view and it is concluded that the country will need periodic lockdowns (restrictions by the government and health authorities) of some economic sectors for at least a few more years. The analysis of the data from Bulgaria and around the world shows that the lockdowns have general economic consequences, but mainly affect certain sectors. The main goal of the article is to identify the most vulnerable

to social distancing industries in the Bulgarian economy. To this end, the article develops a methodology based on a set of criteria for assessing sectoral vulnerability to lockdowns. The methodology includes an assessment of sectoral vulnerability to automation, percentage of selfemployed in the sectors, Lockdown index, Home-office index, Teamwork, and Customer-facing. We have found that the most vulnerable sectors in Bulgaria is the Hotel and Restaurant Business sector, and Air transport.

[13] Zlatinov, D., Kosev, N., Shalamanov, S., 2022, Regional Electricity Trade in South East Europe – Findings from a Panel Structural Gravity Model., Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania), vol:31, issue:8, 2022, pages:3-18, ISSN (print):0205-3292, Ref, SCOPUS, SJR (0.22 - 2021), SCOPUS Quartile: Q3 (2022).

В статията се обсъжда дали търговията с електроенергия в Югоизточна Европа през 1990-2019 г. е обусловена от фундаментални фактори или, подобно на други стоки, може да се твърди за спекулативно движение на потоците на електроенергия, мотивирано от фактори като цени. Използваме панелен структурен гравитационен модел на примера на България, Румъния, Сърбия, Република Северна Македония, Гърция, Турция и Унгария, за да изследваме зависимостта между нетния износ, производството и потреблението на електроенергия, както и регулациите в областта на износа на електроенергия. Установяваме, че вътрешното потребление на електроенергия е много по-силен фактор от производството, когато се разглежда външната търговия с електроенергия. Изграждането на енергийни мощности в разглежданите страни е много по-ориентирано към вътрешния пазар, което води до неразвита взаимосвързаност между тях. Това е сериозна пречка за либерализацията на пазара на електроенергия в региона и интегрирането му в паневропейските пазарни структури. Също така създава условия за поддържане на по-високи и нестабилни цени на електроенергията и следователно се отразява негативно на икономическото развитие.

The paper discusses whether the electricity trade in South East Europe in 1990-2019 is driven by fundamentals or, like other commodities, one could argue for a speculative movement of electricity flows motivated by factors such as prices. We employ a panel structural gravity model on the example of Bulgaria, Romania, Serbia, Republic of North Macedonia, Greece, Turkey, and Hungary to study the dependence between net exports, generation, and consumption of electricity, as well as the regulations in the field of exporting electricity. We find that domestic consumption of electricity is a much stronger factor than the generation

when considering foreign trade in electricity. The construction of power capacity in the countries considered is much more oriented towards the domestic market, which results in an underdeveloped interconnection between them. This is a serious obstacle to the liberalization on the electricity market in the region and its integration into pan-European market structures. It also creates conditions for maintaining higher and volatile electricity prices and, consequently, negatively affects economic development.

[14] Шаламанов, С., 2022, Индекси и критерии за оценка на секторната уязвимост от Ковид-19, ЕС след Ковид - 19: ефекти, поуки, перспективи , редактор/и:проф. д.ик.н. Димитър Хаджиниколов (председател), проф. д-р Ингрид Шикова и др., издателство:Българска асоциация за европейски изследвания, 2022, стр.:124-134, ISBN:978-619-90953-2-4 , Ref, (CEEOL)

Специфичното за пандемията КОВИД-19 е, че тя се явява екзогенен фактор на икономическия растеж. Спецификата на справянето със здравните последици от вируса изисква налагане на ограничения главно върху мобилността и социалния живот на хората. Няма чисто икономически и финансови фактори за кризата, от друга страна здравният аспект на кризата засяга някои сектори по различен начин в сравнение с други. Сектори като здравеопазване, сухопътен транспорт и строителство дори се оказват облагодетелствани, растежът им се стимулира както от създалата се ситуация с КОВИД-19 така и от подкрепата, която не е точно насочена според нуждите на секторите. Ако кризата с КОВИД-19 продължи по-дълго, за икономическата политика би било полезно да идентифицира най-уязвимите сектори, за да направи подкрепата по-целенасочена, вместо да подкрепя сектори и бизнеси, които не се нуждаят от подкрепа, което създава само инфлация. Целта на настоящото изследване е да идентифицира набор от критерии, които се използват в научната литературата по света, за оценка на уязвимостта на секторите от блокиране, в това число - оценка на секторната уязвимост към автоматизация, процент на самонаетите в секторите, индекс на строгост, индекс на блокиране, индекс на домашен офис, работа в екип и насоченост към клиентите.

The specifics of the COVID-19 pandemic are that it is an exogenous factor of economic growth. The specifics of dealing with the health consequences of the virus require imposing restrictions mainly on the mobility and social life of people. There are no purely economic and financial factors for the crisis, on the other hand the health aspect of the crisis affects some sectors differently than others. Sectors such as healthcare, land transport and construction even

turn out to be beneficiaries, their growth is stimulated both by the situation created by COVID-19 and by support that is not precisely targeted according to the needs of the sectors. If the COVID-19 crisis lasts longer, it would be useful for economic policy to identify the most vulnerable sectors in order to make support more targeted, instead of supporting sectors and businesses that do not need support, which only creates inflation. The aim of this study is to identify a set of criteria used in the scientific literature around the world to assess the vulnerability of sectors to lockdowns, including - assessment of sectoral vulnerability to automation, percentage of self-employed in sectors, severity index, lockdown index, home office index, teamwork and customer focus.

[15] Шаламанов, С., 2021, Значение на правата на собственост в обхвата на институционалното икономическо регулиране, „100 години УНСС – 100 години Право В УНСС“ Том II, издателство: Издателски комплекс – УНСС, 2021, стр.:254-264, ISBN:978-619-232-438-4, Ref, (COBISS Plus)

В тази статия се разглеждат правата на собственост като част от институционалната икономическа теория. Целта на институционалната икономическа теория е да запълни пропуските в съществуващите теории и по този начин да ги направи завършени. Правото и икономиката имат различен подход към обяснението и анализа на правата върху собствеността. Независимо от това установяването и защитата на правата на собственост имат силно влияние върху икономическите резултати. Тези зависимости фундаментално се представят и анализират в публикацията.

This article examines property rights as part of institutional economic theory. The goal of institutional economic theory is to fill the gaps in existing theories and thus make them complete. Law and economics have different approaches to explaining and analyzing property rights. Nevertheless, the establishment and protection of property rights have a strong impact on economic outcomes. These dependencies are fundamentally presented and analyzed in the publication.

[16] Шаламанов, С., 2020, Конфликт между полезност и ефективност при управление правата на собственост в градското строителство, „Икономически и социални алтернативи“, УНСС, vol:26, issue:1, pages:83-91, ISSN (print):1314-6556, ISSN (online):2534-8965, др.(EBSCO, Google Scholar, RePec)

В статията се представя разработката на качествено нов теоретичен модел (подход), разглеждащ последиците от раздробяването на собствеността и правомощията

върху дадена собственост, определен като „Конфликт между полезност и ефективност при раздробяването на собствеността". Представя се възможността за прилагане на този модел в урегулирането на някои притеснителни тенденции, наблюдавани в строителния сектор както в България, така и по света.

The article presents the development of a qualitatively new theoretical model (approach) examining the consequences of the fragmentation of ownership and powers over a given property, defined as the "Conflict between utility and efficiency in the fragmentation of ownership". The possibility of applying this model in the regulation of some worrying trends observed in the construction sector both in Bulgaria and around the world is presented.

[17] Шаламанов, С., 2019, Публично-частната собственост като алтернативна форма на дружествата, опериращи в транспортното строителство, Годишник на университета по архитектура, строителство и геодезия, vol:52, issue:4, pages:1159-1169, ISSN (print):1310-814X, ISSN (online):2534-9759, Ref, (EBSCO, CrossRef, Copernicus) Настоящата статия разглежда различните възможни режими на собствеността на фирмите, които оперират в транспортното строителство. Производството, намиращо се както в частната собственост, така и в публичната, има свои предимства и недостатъци. Затова теорията трябва да разкрива нови възможности за организация на производството, особено в сектори с висока обществена значимост. Статията предлага като алтернатива публично-частната собственост на строителните фирми с цел постигане на подобри резултати в транспортното строителство по отношение на ефективността.

This article examines the different possible ownership regimes of companies operating in transport construction. Production located both in private and public ownership has its advantages and disadvantages. Therefore, the theory should reveal new possibilities for the organization of production, especially in sectors of high social importance. The article proposes as an alternative public-private ownership of construction companies in order to achieve better results in transport construction in terms of efficiency.

[18] Шаламанов, С., 2018, Икономически и социални рискове от по-високата институционална защита на правата на собственост, Сборник доклади от Международна годишна конференция на катедра „Икономикс" и Стопански факултет на СУ, „Икономически и управленски политики и предизвикателства

към индустрия 4.0: технология или идеология" pages:488-495, ISBN:978-954-9399-50-9

Има научен консенсус, че институтите са важни за икономическото развитие. В техния обхват защитата на правата на собственост се счита за една от най-важните роли на държавата. Тя би следвало да насърчава към изпълнение на договорите, което от своя страна дава сигурност на инвеститорите. Затова правилно изследванията са насочени предимно към установяване на корелационни връзки на защитата правата на собственост с икономическия растеж. Но има и такива изследвания, които критично разглеждат въпроса – чии именно права трябва да бъдат приоритетно защитени и по какъв начин? Установява се, че институционалната защита на правата на собственост може да доведе до конфликт между различните социални групи. В защитата на правата на собственост се откриват и други колизии и особености. По-силната защита на собствеността може да доведе до отлив на сив капитал от икономиката, до повишаване на неравенството в някои случаи и дори понякога до понижаване на икономическия растеж. Настоящото изследване предлага систематизация на рисковете, които крие по-добрата институционална защита на правата на собственост.

There is a scientific consensus that institutions are important for economic development. Within their scope, the protection of property rights is considered one of the most important roles of the state. It should encourage the implementation of contracts, which in turn provides certainty to investors. Therefore, research is rightly focused primarily on establishing correlations between the protection of property rights and economic growth. But there are also studies that critically examine the question - whose rights should be protected as a priority and in what way? It is established that the institutional protection of property rights can lead to conflict between different social groups. Other collisions and peculiarities are also found in the protection of property rights. Stronger protection of property can lead to an outflow of gray capital from the economy, to an increase in inequality in some cases and even sometimes to a decrease in economic growth. This study offers a systematization of the risks that better institutional protection of property rights hides.

[19] Шаламанов, С., 2016, Институционално - икономически измерения на политиката по регламентация на акционерната форма на собственост в България, Сборник доклади от Международна научна конференция: „Икономически

предизвикателства: миграция, глобализация, устойчивост, политики“, pages:312-317, ISBN:978-954-644-986-3

В настоящия доклад акционерната форма на корпоративна собственост се разглежда в теоретичните рамки на Институционалната икономическа теория и по-специално теорията за правата за собственост и теорията „принципал – агент”. Извършва се икономически анализ на правната регламентация на акционерната форма на собственост в България, в който се извеждат силните и слаби страни на българската нормативна база.

In this report, the shareholder form of corporate ownership is examined within the theoretical framework of Institutional Economic Theory, and in particular the theory of property rights and the "principal-agent" theory. An economic analysis of the legal regulation of the shareholder form of ownership in Bulgaria is carried out, which highlights the strengths and weaknesses of the Bulgarian regulatory framework.